

[Poulsgaard.]

have inspireret til at arbejde i den rigtige retning. Men Danmarks tredjestørste parti skal selvfølgelig som sædvanlig holdes udenfor. Det må vi så lære at leve med og håbe, vælgerne giver os styrke.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed [af Poul Dam m. fl.].

(Lovforslag nr. 87. Fremsat 20/11 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiassen):

Jeg betragter det fremsatte lovforslag som udtryk for den principielle anskuelse, at der ikke bør tillægges de på partipolitisk grundlag udpegede medlemmer af radiatorådet egentlige styrelsesfunktioner, men alene tilsynsfunktioner.

Jeg er enig med forslagsstillerne om, at den gældende radiostyrelsesordning repræsenterer et problem, som det er rimeligt at tage op til overvejelse, og også om, at hovedproblemet er, hvilken form den partipolitiske repræsentation skal have. Danmarks radio skal være samfundskontrolleret, men den skal ikke styres hverken af folketinget, regeringen eller partierne. Det er en væsentlig opgave af hensyn til Danmarks radio, det vil sige alle lyttere og seere, men næsten først og fremmest af hensyn til folkestyrets renommé, at finde frem til en rigtig styrelsesordning. Måske skal vi ikke haste en løsning igennem, men give os tid til overvejelser og vente, til loven skal revideres i folketingssamlingen 1977-78.

Under debatten her i salen den 19. november sidste år om det af hr. Lembourn

m. fl. fremsatte forslag om ændring af vilkårene for radio- og tv-spredning stillede jeg folketinget en redegørelse om Danmarks radios forhold i udsigt. Denne redegørelse, der vil søge at placere radio- og fjernsynsvirksomhed i en bredere kulturpolitisk sammenhæng, vil blive forelagt folketinget i løbet af februar som grundlag for en samlet debat om disse spørgsmål.

Spørgsmålet om styrelsesordningen vil blive behandlet i denne redegørelse, hvor det vil kunne anskues i sammenhæng med Danmarks radios forhold som helhed. Jeg skal derfor indskrænke mig til disse bemærkninger i dag.

Robert Pedersen (S):

Der er vel ikke nogen af de kredse, der beskæftiger sig med radioen på nærmeste hold, der er tilfredse. Det er hr. Poul Dam ikke, det er socialdemokratiets repræsentanter ikke, det er hr. Erhard Jakobsen heller ikke. Det er mit indtryk, at alle partier har en løbende debat om radioens forhold. Men man undrer sig såre over, at forslaget er kommet nu. Når forslagsstillerne udtrykkeligt siger, at det nuværende radiatoråd er valgt for 4 år uden noget forbehold, så må det jo også gælde uden forbehold med hensyn til det mandat, disse mennesker har fået. Derfor anser vi det ikke for rimeligt, at vi giver os til at ændre det ved lov nu. Det er vel også et spørgsmål, om det er juridisk holdbart.

Til ordføreren for forslagsstillerne vil jeg gerne sige, at da vi for små 2½ år siden lavede en ny radiolov, da var hr. Poul Dam en af de ivrigste og mest ubetingede tilhængere af, at der skulle være politisk repræsentation i radiatorådet, og derfor er dette forslag mig en stor gåde.

Vi vil afvise det.

Nathalie Lind (V):

Jeg vil tage udgangspunkt i bemærkningerne i fremsættelsestalen om, at man ikke med rimelighed kan afsætte det nuværende radiatoråd, der er udmøntet for en 4-årig periode. Nå man har dette udgangspunkt, som jeg er enig i, så kan man heller ikke formelt lade de udpegede medlemmer sidde i 4 år, men samtidig sige, at man ændrer arbejdsfordelingen. At „ændre arbejdsfordelingen“, som det er sagt i fremsættelsestalen, er vel i

[Nathalie Lind.]

sig selv et lovlig mildt udtryk. Sandheden er jo, at man fratager dem deres indflydelse, man ændrer fuldstændig de opgaver, de pågældende for 4 år udpegede medlemmer skal have. Man vil altså indføre, undskyld, jeg siger det lidt hårdt, en slags primamedlemmer og sekundamedlemmer. Jeg kan ikke acceptere, at det er rimeligt, når man netop tager sit udgangspunkt i, at man vil bevare radiorådet. Man kunne jo meget nemt komme dertil, hvis man fulgte en strengt logisk tankegang, at samtlige medlemmer af radiorådet var uden stemmeret. Det kunne være lige så logisk at sige dette, og så havde man ad denne omvej i virkeligheden fuldstændig ophævet radiorådet. Jeg tror altså, det er en forkert vej at betrede.

Også i mit parti diskuterer vi og vil naturligvis diskutere, om den kommende radioordning fra 1977-78 skal svare til den, vi har i dag. Det er ét spørgsmål, men jeg synes som ministeren: lad os nu få en bred redegørelse her i tinget, så vil også vi fremkomme med vores tanker om det. Men ligesom ad bagvejen at ændre noget, det vil vi ikke kunne være med til.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på selve indholdet, men blot til sidst konstatere, at jeg har den opfattelse, at også forslagsstillerne — det fremgår mere eller mindre direkte — dog erkender, at vi skal finde en rimelig form for samhørighed mellem folketinget og Danmarks radio, at vi altså skal have politisk indseende med de store linjer for, hvordan denne institution drives. Der tror jeg ikke uenigheden ligger. Jeg tror bare, at man — i modsætning til, hvad vi normalt hører fra hr. Poul Dam — har fundet en lidt uheldig og mindre vel gennemtænkt formulering i dette lovforslag.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Dette forslag er et groft og modbydeligt attentat mod det danske folkestyre, og det i en grad, som kun hører hjemme i diktaturstater. Hvad er det, der er ideen med dette forslag? Jo, ideen er, at hele magten skal overgives til ét socialdemokratisk medlem af radiorådet i forening med to medarbejderrepræsentanter. Disse tre mennesker skal nu til at køre Danmarks radio fuldstændig hen over hovedet på de 70 pct. af befolkningen, som så overhovedet ingen indflydelse får.

O.k., nu har SF endelig afsløret sit sande jeg. Alle, der ikke har samme mening som SF, fratages simpelt hen deres stemmeret. Vi andre har vidst det hele tiden, men nu bliver det altså også afsløret for alt folket. Her har man i mange år gået og hygget sig i folketing, i radioråd og masser af andre steder, hvor man nu går og tildeler sig selv ben. Folkets røst, det var noget, som man kunne besvare med et bedreviddende, overlegent smil. Men den går ikke længere. Befolkningen vil ikke længere finde sig i denne behandling. Man har bl. a. sendt os herind for at ruske op i jer og for at genoplive folkestyret fra den embedsmands- og teknokratstyrede dvaletilstand, det hidtil har befundet sig i. Det er selvfølgelig irriterende for jer, at I ikke længere . . .

Formanden:

Tiltaleformen er ikke „jer“ herinde.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Det er selvfølgelig irriterende for de gamle partier, at man ikke længere kan ture videre med sine løftede pegefingre og fortælle, hvad der er godt og hvad der er skidt for befolkningen at se og høre. Nu er der pludselig andre end akademikerinteresser, der bliver varetaget, og hvad gør man så? Ja, så foreslår man selvfølgelig, at folkets stemmeret skal fjernes.

Lad mig afslutningsvis sige det helt klart: vi vil bekæmpe dette forslag med hele vor sjæl og hele vort legeme.

Aase Olesen (RV):

Da det radikale venstres ordfører, hr. Hilmar Baunsgaard, er forhindret i at være til stede her i salen, skal jeg på hans vegne sige følgende om hr. Poul Dams forslag til ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Det radikale venstre deler den vurdering af det nuværende radiorådsarbejde, som hr. Poul Dam antyder i sin fremsættelsestale, men da de radikale medlemmer af radiorådet sammen med hr. Poul Dam hører til det mindretal, som respekterer de gældende arbejdsregler, herunder tavshedspligt fra lukkede møder, så kan der heller ikke fra vor side ved denne lejlighed refereres fra radiorådsmøderne.

Det er for os efterhånden en kendsger-

[Aase Olesen.]

ning, at den gældende radiorådsordning ikke kan fortsætte, når den nuværende funktionsperiode udløber. Spørgsmålet for det radikale venstre bliver derefter, om man skal foretage ændringer for den resterende del af perioden, eller vi skal afvente den fastlagte revision i folketingsåret 1977-78. Vi vil trods alt anbefale, at vi afventer det revisionstidspunkt, der i forvejen er fastlagt.

Om hr. Poul Dams forslag er der derudover kun at sige, at han hopper fra den ene grøft over i den anden. Hans forslag betyder, at kun regering og medarbejdere skal kunne udpege det forretningsudvalg, der alene skal have stemmeret. Vi vil ikke kunne gå ind for et forslag, der alene giver regeringen og medarbejderne den egentlige kontrol over radioen. Vi vil fastholde en vis folkelig kontrol, når loven skal revideres.

Lembourn (KF):

Danmarks radio er det største og stærkest påvirkende massemedie, vi har, og det er et monopol. Derfor er det nødvendigt, at folketingsret har mulighed for at kontrollere, at lovens krav om alsidighed opfyldes. Hr. Poul Dam ved, at jeg og andre i tinget har stillet forslag om at bryde radiomonopolet. Hvis hr. Poul Dam og hans parti vil tilslutte sig disse tanker, så kan vi snakke om tingene.

Poul H. Møller (KrF):

Da vor ordfører på dette område er forhindret i at være til stede, skal jeg blot knytte nogle enkelte bemærkninger til det foreliggende lovforslag. Såfremt dette forslag skulle kunne samle flertal i dette ting, hvad jeg lykkeligt tror vil være tilfældet, så vil det utvivlsomt gøre vor radio og tv endnu mere ensidig, ensidig til den side, som forslagsstillerne ønsker det, og de mange tusind lyttere og fjernseere, som i forvejen jævnlige protesterer mod denne skæve udvikling, vil bevirke, at vi fra kristeligt folkeparti bestemt vil gå imod dette forslag.

Man vil jo med dette forslag gøre radiorådet totalt mundlamt og fratage det næsten enhver indflydelse på dette vort statsmedie. Det hedder meget smukt i fremsættelsestalen, at man med dette forslag ønsker „at finde en vej ud af den nuværende krisesitua-

tion for institutionen Danmarks radio“, og det er da opmuntrende at se, at også SF er klar over, at medierne befinder sig i en krisituation. Men man aner jo nok, hvilken vej det er forslagsstillerne tænker på, og det er i hvert fald ikke en vej, som vi fra kristeligt folkeparti ønsker at blive draget med ad.

Såfremt man mener, at radiorådet er vokset sig for stort og voldsomt — og det er der vel nok noget der kunne tyde på — så vil vi da meget gerne være med til at drøfte en eventuel nedskæring, men slet ikke af det format, som forslaget her ønsker.

Jeg håber da ikke, man finder det odiøst, at folkevalgte politikere har indflydelse på den danske stats kulturmedier. Vi kunne i kristeligt folkeparti tænke os, at radiorådet fremover, altså når perioden er udløbet, blev sammensat med i hvert fald én repræsentant for hvert af partierne her i tinget og så en repræsentant for hver af lytter- og seerorganisationerne, vel at mærke helt upolitisk valgt, valgt af organisationerne selv, for det er jo forbrugerne, de her skal repræsentere i radiorådet, og det må være helt upolitisk, de er valgt, det må være seer- og lytterorganisationerne selv, som vælger disse repræsentanter, og så endelig naturligvis to af de fast ansatte medarbejdere ved Danmarks radio. Det ville i sig selv mindske antallet betydeligt, men efter vor mening alligevel give en alsidig sammensætning.

Derfor vil vi gå imod det foreliggende forslag.

Eb Nørlund (DKP):

Om Danmarks radio kan der siges mangt og meget, men jeg synes ikke rigtig, anledningen er til at gøre det ved behandlingen af dette her forslag. Jeg synes ikke, det er så forfærdelig egnet til det. Jeg har lidt fornemmelse af, at det er en af de kvikheder, som hr. Poul Dam en gang imellem finder for godt at præsentere, som vi er blevet stillet over for her.

Der er tale om at prøve at løse de problemer, som findes, ved at oprette en slags velfærdsudvalg, og det kan jo lyde meget revolutionært, men jeg er bange for, at det udvalg, der her bliver tale om, ikke rigtig vil fungere i den retning.

I det hele taget er jeg betænkelig ved linjen i begrundelserne for disse midlertidige

[Ib Nørlund.]

foranstaltninger, man vil indføre, nemlig at man ganske åbenlyst tilsigter at få det politiske indslag i radiorådet til at betyde mindre. Jeg tror, at en demokratisk kontrol med radioen i det væsentlige må foregå gennem en repræsentation af politiske partier. Jeg synes, man skulle være lidt varsom med at deltage i den almindelige propaganda, der drives om, at det skulle være de mange partier, de mange politiske anskuelse, som skulle være anledningen til kriseforhold i det nuværende samfund. Det tror jeg er forkert, og jeg tror altså slet ikke, man kan løse problemerne ved kunstgreb af den art, som der her er tale om.

Der appelleres til sidst i fremsættelsestalen til folks velvilje. Den er vi naturligvis altid i besiddelse af, men den strækker sig ikke så vidt, at vi kan anbefale forslaget.

Erhard Jakobsen (CD):

Som det så ofte før er sket, må jeg erklære mig uenig med hr. Ib Nørlund. Jeg er bange for, at dette ikke er et kvikt påhit. Jeg er helt sikker på, at dette er et led i en aktion, der har stået på i mere end ét år, en aktion, der er startet af medarbejdere ved Danmarks radio. De lægger klart og tydeligt navn til; hr. Jørgen Vedel-Petersen, programchefen, gik i spidsen ved at angribe radiorådet. Hvornår? Fra det tidspunkt, hvor radiorådet begyndte at opfylde den funktion, som det har ifølge lovens § 9. Jeg går ud fra, ministeren erkender, at § 9 eksisterer stadig væk. § 9 i radioloven pålægger ganske klart radiorådet tilsyn med programvirksomheden og fastslår udtrykkelig, at radiorådet er øverste myndighed i programspørgsmål. Derom er der overhovedet ingen tvivl.

Derfor er alt, hvad der står i hr. Poul Dams fremsættelse, urigtigt. Det er urigtigt, at der er noget at bebrejde radiorådet. Hvad radiorådets anseelse angår, dets omdømme, ja, så afhænger det vist af de øjne, der ser. Den krise, man taler om, er skabt af, at en medarbejderskare gennem en årrække selv har udtalt, hvad de ville, og har søgt at gøre det: fylde Danmarks radio med farlige folk, med morgendagens folk, med de rabiater. Jeg citerer programchef Vedel-Petersen i Danmarks radios årbog 1964-65. Han har sagt det, og han har gjort det, og nu er det disse folk, der fører en

kampagne i pressen, hvor jo deres kolleger fra Dansk Journalistforbund befinder sig, fører en kampagne mod radiorådet i almindelighed og mod visse radiorådsmedlemmer i særdeleshed. Man skyr ingen midler, man bringer sladder fra radiohuset, når det er det, man har brug for, man bringer falske referater, når det er det, man har brug for, også fra lukkede møder. På den måde søger man at skræmme radiorådsmedlemmer til at være pæne og sidde stille og holde mund, sådan som man stort set gjorde i radiorådet i årevis. Navnlig i det gamle programudvalg. Det tidligere programudvalg, det, som hr. Poul Dam gerne vil have genoplivet, det var et programudvalg, der var en paraply over alle de overtrædelser af radiospredningslovens bestemmelser om alsidighed, som fandt sted, og som finder sted i dag.

Radiorådet fortjener ikke kritik og nedrakning, radiorådet fortjener opbakning i dette ting, for radiorådet sidder der på dette tings medlemmers vegne, det står ganske klart — naturligvis også dem, der er direkte udpeget. De er udpeget direkte af folketinget med den udtrykkelige opgave at forhindre, at radioen misbruges til politisk missioneren på enkelte medarbejdergrupperes vegne. Det er det, der er radiorådets opgave, og det er dér jeg håber at folketingets medlemmer vil bakke radiorådet op.

Jeg skal beklage — jeg håber, det ændres, når vi får åbne møder — at pressen bringer fuldstændig misvisende oplysninger, f. eks. om dette med den partipolitiske diskussion i radiorådet. Det passer overhovedet ikke. Det eneste eksempel, jeg lige nu husker på partipolitisk aktion i radiorådet, det var, da hr. Kjeld Olesen forsøgte at stoppe en tv-transmission af en fodboldkamp i Spanien. Det var en politisk aktion. Det har ikke noget med mediepolitik at gøre, men det var et forsøg på at genere det spanske styre ved at lave en demonstration. Det misbrugte man radiorådet til. Det mislykkedes. Radiorådets flertal afviste. Det var en politisk aktion, men ellers diskuterer vi ikke folketingets partier, og hvad der siges herinde på Christiansborg, det diskuteres ikke i radiorådet. Det ved enhver, der følger radiorådets møder, og hvis pressen refererede loyalt fra de åbne møder, så ville det også være klart for befolkningen.

Men den farlige radio og det farlige tv

[Erhard Jakobsen.]

ønsker jo mindst muligt at give de folk anledning til at komme frem med deres synspunkter, som skarpest kritiserer. Det hører jo med til at være farlig. Selvkritik, det er meget farligt.

Wilhelm (VS):

VS er det eneste af partierne herinde, der ikke har fået møvet nogen ind i radiatorådet, så hvad der egentlig foregår dér, må vi jo følge lidt på afstand, men derfra ser det da ret så lystigt ud.

Dette forslag er, så vidt vi kan se, baseret på simpel irritation over, at sandkassen fungerer, som den gør. Jeg tror heller ikke, det bare er et kvikt forslag, jeg tror sådan set, det er alvorligt ment fra forslagsstillerens side, men det gør det da ikke mindre absurd på sin vis. Det, det røber, er jo, når det kommer til stykket, en fuldstændig mistillid til det parlamentariske system, man ellers altid bekender sig til, når det bare får lov at køre mellem de pæne gamle partier. Det, som radiatorådet repræsenterer i dag, repræsenteres jo også herinde; det er præcis den samme ballade, der foregår her. Der er nu engang de strømninger, og dem fjerner man ikke ved at lave et eller andet bureaukratisk kneb og lukke dem ude af et radiatoråd og et programudvalg.

Hvad det egentlig er for beslutninger, der forhindres ved, at radiatorådet fungerer, som det gør, kunne jeg godt lide at vide. For mig at se produceres der stadig væk radio og tv til trods for det radiatoråd, og det produceres i bedste overensstemmelse med det massive højreflertal, der findes i det radiatoråd. At møderne måske er lidt længere, end hr. Poul Dam og hr. Kleener bryder sig om, er sin sag, men det er vel alligevel meget godt, at de mennesker har et sted at afreagere. Jeg tror i hvert fald ikke, at noget ville blive spor anderledes ved, at man lukkede dem ude fra selve beslutningerne, ved at man fratog dem stemmeretten, ved at man lagde endnu mere hen til korridorforhandlingerne. Jeg tror tværtimod, at det i og for sig er godt, at det bliver gjort med stemmeret og med faste pladser i radiatorådet, så man rigtig kan se, hvor groft der manipuleres politisk med dette medium, som vi har adskillige eksempler på her fra det sidste. Den intimidering, der finder sted, ville da finde sted

alligevel, men det ville blive endnu mere gedulgt, hvis man lukkede de pågældende ude fra selve den formelle beslutningsproces.

Hvordan er de kommet der? Det er da også interessant, for her angriber man et strukturproblem, men problemet er jo ikke strukturen, problemet er, hvordan den bølge overhovedet er opstået. Her har Danmarks radio virkelig et stort ansvar. Jeg vil vove den påstand, at det, som — uden at navn er nævnt, men det kan jeg da gerne gøre — er irritationsmomentet for hr. Poul Dam, når man fremsætter dette forslag, er centrum-demokraternes og fremskridtsfolkenes repræsentation i radiatorådet. Hvordan er de kommet der? De er jo kommet der, fordi Danmarks radio i sit programarbejde, i sin prioritering af, hvad der var væsentligt, og hvad der var uvæsentligt, i sin poppede facon simpelt hen har skabt de to partier — ikke helt alene, men Danmarks radio har ydet en væsentlig støtte — og det ændrer man ikke ved at lave om på strukturen, tværtimod ville man derved tilsøre, hvad det egentlig er, der foregår. Det er jo ikke gennem deres medlemskab af radiatorådet, de har fået skabt den bølge, som de hver for sig har fået skabt, og som for det enes vedkommende da heldigvis er på retur, men det er ved den radiopolitik, der blev drevet forud for deres medlemskab af radiatorådet, at de fik hjælp til at skabe den bølge, og den ændrer man som sagt ikke noget ved ved at strukturere sig ud af det.

Jeg finder det fuldstændig latterligt, når man vil have § 10 udformet således, at de ti af finansudvalgspartierne udpegede repræsentanter fratages stemmeretten, for derved tilsører man, at de andre tolv, der kaldes repræsentanter for almindelige lyttere og seere, er lige så partipolitisk valgt; de allerfleste af dem er jo endda direkte Christiansborgpolitikere, hvad de ti, man nu vil fratage stemmeretten, såmænd ikke er i samme udstrækning.

Hvis jeg skal sige en lille smule pænt om forslaget, vil jeg sige, at det foreslåede stk. 3 til § 10, hvorefter radiatorådet kan nedsætte andre udvalg, hvortil også personer uden for radiatorådet kan vælges, dog viser en lille smule, men det er altså også det længste, man kan se af visioner i dette SF-forslag.

Det er ikke den slags ting, der er brug for. Vi kan ikke støtte det, som det foreligger,

[Wihjelm.]

men vil gerne diskutere det. Det, der er brug for, er en egentlig mediepolitisk ideologi bag et lovforslag, det er en ideologi, der for det første åbner Danmarks radio for andre grupper end de professionelle og for det andet kunne være med til at udvide ytringsfrihedens grænser og måske endda konkretisere det dér misbrugte borgerlige alsidighedsbegreb, som man opererer med. Jeg må vedkende mig, at vi ikke kan komme med et sådant forslag i dag, men det er det, vi mener må være alternativet til det, der foregår i dag, og der er ingen løsning i dette forslag, som hr. Poul Dam og andre har lagt på bordet.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dam) (SF):

Det må indrømmes, at jeg ikke har så meget at takke for med hensyn til velvillig behandling af forslaget. Det havde jeg for så vidt heller ikke ventet. Nu er forslaget 2½ måned gammelt, og der er sket meget siden også med hensyn til det, som er foranledningen, nemlig irritationen over den måde, det nuværende radioråd fungerer på, som efter min mening er et udtryk for, at en række af radiorådsmedlemmerne komplet har misforstået, hvad de er sat i radiorådet for, og komplet har misforstået, hvad alsidighed egentlig vil sige.

Det var for at få en drøftelse af det, at jeg fremsatte dette forslag, og jeg vil gerne understrege, for jeg synes ikke, at alle ordførerne helt har forstået det, at dette udtrykkelig er lagt på bordet som et provisorium: det skal afløses af en anden ordning. Jeg er enig i, at der bør være politisk repræsentation i radiorådet ikke mindst af hensyn til de bevillingsopgaver, som radiorådet jo rent faktisk har, men der skal så også samtidig være en helt gennemgribende afklaring af, hvor langt radiorådets kompetence går, og navnlig i hvor høj grad radiorådsmedlemmer kan tillade sig at forsøge at omgå grundlovens regler om forbud mod censur.

Arbejdsklimaet i Danmarks radio er blevet meget dårligt, og dette skyldes ikke så meget, som nogen evindeligt gentager, at der er nogle medarbejdere i Danmarks radio, der ønsker ført en ensidig linje — det er der utvivlsomt, det er der også på en række dagblade, det er der alle mulige steder, hvor

mennesker er — men det skyldes, at man efterhånden ikke ved, hvor de tilfældige lyn slår ned i Gladsaxe. Det er sådan, at så at sige alt kan blive ramt, alt kan blive skældt ud for at være ensidigt, enhver medarbejder kan risikere at få, ikke sit faglige arbejde, for det når man aldrig til at diskutere, så meget kan jeg godt røbe fra programudvalgets arbejde, men sine synspunkter og sine skjulte tendenser og intentioner behandlet. Enhver medarbejder er i søgelyset, enhver medarbejder føler sig utryk, og i det lange løb går det ikke at opretholde den kvalitet og den alsidighed, som Danmarks radio har haft og skal have, hvis denne utrykghed fortsætter.

Derfor har jeg fremsat dette forslag, som måske kunne være bedre gennemtænkt — det kan det meste af, hvad vi laver, det kan såmænd også det, andre partier laver, være — men som i hvert fald skulle være et udgangspunkt. Nu får jeg at vide fra ministeren — det vidste jeg nu godt i forvejen — at der kommer en redegørelse om hele radio- og tv-problematikken, den ser jeg frem til, og ved den lejlighed kan vi så få nogle principielle betragtninger om, hvad vor mediepolitik skal være på dette område. Det er nemlig ganske overordentlig vigtigt, og det har vi i og for sig snakket alt for lidt om ved tidligere lejligheder.

Til de enkelte ordførere skal jeg komme med nogle ganske enkelte bemærkninger. Jeg tror nok, at fru Nathalie Lind og jeg er enige meget langt, når det drejer sig om de fremtidige retningslinjer, dette var altså et forsøg på at løse noget, som jeg tror kan blive en meget alvorlig situation i løbet af ganske kort tid.

Hr. Svend Andersen (Rosk.a.) gjorde sig til talsmand for folkets røst, og det må vi jo så håbe at folket er enig med ham i, eller rettere sagt, det må vi ikke håbe at folket er enig med ham i, men vi må jo håbe det for ham — jeg tænker så godt om mine mennesker, at jeg håbede det for ham — men vi andre håber altså, at det ikke viser sig at være korrekt.

Jeg takker fru Aase Olesen for en principielt venlig holdning.

Så skal jeg sige til hr. Poul H. Møller, at man skal sætte sig en lille smule ind i, hvem det er, man står og bebrejder et eller andet. Hr. Poul H. Møller sagde, at det var menin-

[Poul Dam.]

gen at gøre radioen ensidig til den side, forslagsstillerne ønsker det. Hvis hr. Poul H. Møller havde gjort sig den ulejlighed at læse, hvad jeg har udtalt om alsidighedsprincipet fra denne talerstol i årenes løb, ville han have bemærket, at der her fremhæves et meget klart krav om alsidighed, og jeg har udtrykkelig sagt, at der bør være mange udsendelser, der irriterer mig. Dette er alsidighed, og jeg kan sige, at det ikke er den alsidighedsform, som en del af radiorådsmedlemmerne ellers giver udtryk for.

Vi ønsker ikke at trække radioen i nogen bestemt retning, tværtimod ønsker vi, at radioen skal være alsidig og afspejle hele debatten, alle strømninger i det danske folk, kun derved kan der blive mening i den.

Jeg er i og for sig ikke så uenig med hr. Wilhjelm i, at vi undertiden ser noget meget højreorienteret, som jeg mener skal have lov at være der, men som beviser, at den megen snak om venstrerettethed, venstreorientering, ikke har så meget at gøre med virkeligheden.

Jeg var enig med hr. Erhard Jakobsen i én ting — og det skal da konstateres, når vi endelig er enige — nemlig at når man taler om, at der drives partipolitik i radiorådet, så er det ikke rigtigt, det sker faktisk ikke, men at der drives en kulturpolitik, som afspejler en opdeling i samfundet, er jo rigtigt, og det skal der naturligvis også gøres, så er det spørgsmålet, hvordan det gøres.

Hr. Erhard Jakobsen sagde så noget andet, som jeg må afvise, nemlig at dette forslag var led i en aktion, der er startet af Danmarks radios medarbejdere. Det synes jeg faktisk er at undervurdere min evne til at få ideer selv.

Aase Olesen (RV):

Som jeg sagde før, er det hr. Hilmar Baunsgaard, der er ordfører for os i denne sag, men jeg synes dog lige, det skal siges til hr. Poul H. Møller, at jeg ved, at hr. Hilmar Baunsgaard er 100 pct. enig med mig, når jeg siger, at der ikke kan sættes nogen finger på hr. Poul Dam i retning af ensidighed i henseende til hans arbejde i radiorådet.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg er naturligvis glad for, at der fra såvel ministerens som socialdemokratisk side er

afvisning over for forslaget; det giver visse perspektiver, som jeg i hvert fald glæder mig over.

Jeg tog nærmest ordet for at komme ind på dette med arbejdsklimaet. Jeg kan ikke godkende, at det kan være noget forfærdeligt for medarbejdere, at de kommer til at udøve selvrensning, det må vel enhver, der optræder i en slags offentligt embede. Når man har visse regler at rette sig efter, må man vel hele tiden tænke på, om man følger disse regler, eller man ikke følger disse regler; det er vel helt i orden.

Men når man endelig diskuterer arbejdsklima, mon det så ikke var på tide at begynde at diskutere, hvad radiorådets arbejdsklima egentlig er. Når det kan komme dertil, at en tidligere radiomedarbejder med kilde i den nuværende medarbejderstab kan give oplysning om, hvad der stod øverst på et stykke papir, som et radiorådsmedlem havde i hånden, da han talte på et lukket møde, så må man sige, der drives spionage over for radiorådets medlemmer. Er det en atmosfære at byde et organ, der er sat ind af dette folketing til at varetage opgaver, som står nøje beskrevet i loven?

Poul H. Møller (KrF):

Hr. Poul Dam henstillede til mig at sætte mig ind i det, jeg havde med at gøre. Det er nu en vane, jeg har lagt mig til for mange år siden, men måske må jeg så bede hr. Poul Dam om venligst at høre efter, hvad det er, jeg siger. Jeg har ikke talt om hr. Poul Dam som person og som ensidig, jeg har talt om det forslag, der er fremsat her, som efter min opfattelse og efter vor opfattelse i kristeligt folkeparti vil bevirke en yderligere ensidig styring af Danmarks radio og tv, og det er noget ganske andet end hr. Poul Dams personlige kvalifikationer.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Hr. Poul Dam slog sig til ridder på alsidigheden. Det er mig stadig væk en gåde, hvordan man gavner alsidigheder ved at lave en ensidig magtfordeling, det kan jeg simpelt hen ikke fatte.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om den skatteyderbetalte videnskabelige forskning [af Wamberg m. fl.].

(Lovforslag nr. 117. Fremsat 4/12 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Da jeg i efteråret rejste debatten omkring forskningsspørgsmål, var det bl. a. ud fra den opfattelse, at forskningen var et væsentligt samfundsanliggende, som ud over at koste en del penge også havde væsentlig indflydelse på samfundsudviklingen og det enkelte menneskes vilkår. Det var min opfattelse og er det stadig, at diskussionen om, hvad vi skulle anvende forskningen til, ikke alene bør forbeholdes de direkte interesserede erhvervsudøvere, altså forskerne, men være en diskussion, brede kredse i befolkningen bør kunne tage del i. Derudover opfordrede jeg forskerne til at skabe en bredere forståelse i befolkningen for forskningens betydning, bl. a. ved en øget formidling af resultaterne af den udførte forskning. Jeg mener stort set, at det har været en god debat, og jeg tror, at vi i den kommende tid vil se flere initiativer fra forskerne i et forsøg på at overskride den forståelseskluft, som er mellem visse kredse i befolkningen og forskerverdenen.

At kløften er dyb, viser det her fremsatte forslag med al ønskelig tydelighed, men forslaget viser også, at skylden — hvis man da kan tale om skyld i denne sammenhæng — langtfra alene hviler på forskerne. Lovforslaget viser en så ringe forståelse for forskningen og dens betydning i samfundet, at jeg tvivler på, at selv den mest geniale forsker med usædvanlige pædagogiske evner ville kunne udvirke en frugtbar dialog mellem forslagsstillerne og repræsentanter for forskerne.

Den foreslåede ramme for offentlige bevilninger til forskningen svarer stort set til en halvering af den nuværende støtte til forsk-

ningen. Det er klart, at dette vil være ødelæggende for en væsentlig del af vore forskningsmiljøer.

Forslaget om at lade folketingets forskningsudvalg være ansvarlig for uddelingen af midler til forskningen rejser for det første spørgsmålet om det rimelige i at henlægge administrative beføjelser til et folketingsudvalg. Det finder jeg ikke rimeligt.

Derudover rejser det spørgsmålet, om det rent faktisk ville være muligt for et folketingsudvalg at varetage denne funktion. For tiden behandler forskningsrådene ca. 2.000 ansøgninger årlig, og antallet ville vokse enormt, hvis universitetsforskningen også blev omfattet af en ordning som her foreslået. Jeg må også gøre opmærksom på, at der dog forudsættes en vis fagekspertise ved bedømmelsen af, om det pågældende forskningsprojekt er forskningsmæssigt forsvarligt eller ej.

Forslagsstillerne fremsætter i bemærkningerne en række betragtninger om kriterier for støtte af forskningsprojekter. Da de ikke har umiddelbar sammenhæng med lovforslagets tekst, skal jeg ikke gå i detaljer på dette punkt, men blot bemærke, at der efter min opfattelse ikke er logisk sammenhæng mellem bemærkningerne om kun at støtte nyttig forskning og bemærkningerne om at støtte den exceptionelt gode forskning, uanset om den er nyttebetonet eller ej.

De nævnte eksempler er netop personer, som — deres kvaliteter ufortalt — har udført forskning, som deres samtid næppe har opfattet som umiddelbart nyttebetonet. Hvis kriteriet om det nyttebetonede derfor skal tillægges vægt, var der vel en ret stor sandsynlighed for, at netop disse forskere ikke var blevet så berømte, fordi deres forskning var blevet kvalt i fødslen.

Hvad angår forslagsstillerens forslag om at ophæve 50-40-10-normen for de lærere, som både er ansat med undervisnings- og forskningsforpligtelse, må jeg oplyse, at dette tidligst vil kunne ske i forbindelse med en fornyelse af overenskomsten pr. 1. april 1977, idet overenskomsten som bekendt blev forlænget for 2 år ved lov nr. 48 af 11. marts 1975.

Med hensyn til den såkaldte 50-40-10-norm vil jeg også understrege, at det ikke er en norm, der gælder for den enkelte, men er en norm, som gælder for et større område.